

НЕ ЗАБРАВЯЙТЕ, НО НЕ ОТМЪЩАВАЙТЕ!

НАЦИОНАЛЕН ВЕСТНИК

ТРАКИЯ

Брой 22 • год. CIII • 28 ноември 2024 г. • цена 1 лев

www.stdbg.org

Печатно издание: ISSN 1313-7611 • Онлайн издание: ISSN 2815-2638

100 ГОДИНИ ТРАКИЙСКО МЛАДЕЖКО ДВИЖЕНИЕ

ПОГЛЕД
КЪМ ИСТОРИЯТА
НА ТРАКИЙСКОТО
МЛАДЕЖКО
ДРУЖЕСТВО
В СТАРА ЗАГОРА

На стр. 6,8

ПРЕДСТАВЯНЕ В СТАРА ЗАГОРА НА ЕНЦИКЛОПЕДИЯ „ТРАКИЯ“, Т. II

На 20 ноември в тр. Стара Загора беше представен том II на Енциклопедия „Тракия“, издание на Съюза на тракийските дружества в България и Тракийския научен институт. Организатори на събитието бяха Община Стара Загора, Съюз на Тракийските дружества в България, Тракийски научен институт и ТД „Одринска епопея“, Стара Загора. Домакини бяха тракийци от ТД „Одринска епопея“. Специални гости на представянето бяха председателят на СТДБ Кр. Премянов, Иванка Мечева – съпредседател на ТЖС при СТДБ, проф. Иван Върляков – изп. директор на РАО „Тракия“ и зам. – председател на Общински съвет Стара Загора, Иванка Сотирова – омбудсман в града на липите, Емил Христов – член на ВК на СТДБ, общински съветник и председател на комисията по бюджет и финанси, Диана Атанасова – началник отдел „Култура“ на Община Стара Загора.

Събитието започна и приключи с изпълнения на Представителен народен женски хор при ТД „Одринска епопея“, с художествен ръководител Петко Танев. С прекрасните си изпълнения хористките приветстваха организаторите, гостите и участниците.

Цанко Атанасов – председател на ТД „Одринска епопея“, представи официалните гости и приветства присъстващите в залата.

В словото си председателят на СТДБ Кр. Премянов акцентира на значимостта на том II на Енциклопедия „Тракия“ като безценен носител

на информация за етнографията, фолклора и езиковите особености на тракийските българи, и запозна присъстващите с предстоящите задачи на Съюза на тракийските

дружества в България.

Пред препълнената зала за съдържанието на том втори говори д-р Ваня Иванова, която благодари на ръководствата на СТДБ и ТНИ за под-

крепата и насърчаването на издателската дейност. Тя подчерта, че чрез своята многообразна дейност двете организации са се утвърдили като институции за съхранение на паметта и българската идентичност, което е и основното послание на Енциклопедия „Тракия“.

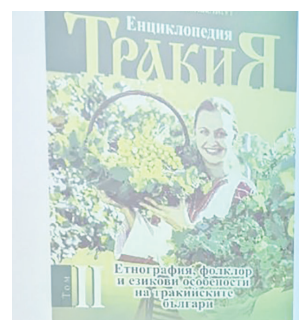
Д-р Ваня Иванова акцентира на писаното слово, оставащо в библиотеките, които и в бъдеще ще продължат да бъдат образователни институции, даващи разнообразни възможности на хората за общуване с историята и познанието, ще бъдат онзи информационен център, от който всеки ще може да получава разнообразна, подредена, но и научнообоснована информация, каквато предлага Енциклопедия „Тракия“, предоставена на библиотеки в страната и в чужбина. Затова тя оцени публикуването и разпространението на Енциклопедията като изключително полезна и родолюбива дейност.

Присъстващите бяха запознати с редакционна колегия на Енциклопедията, включваща имената на изявени български учени като акад. Георги Марков, акад. Иван Гранитски, чл. кор. проф. Васил Проданов, чл. кор. проф. Георги Михов, проф. Стати Статев, проф. д-р Иван Маразов и доц. Геновева Михова.

Том II беше представен на гостите като издание, посветено на етнографията, фолклора и езиковите особености на тракийските българи. Д-р Иванова запозна присъстващите с авторите на тома – Стоян Райчевски, доц. д-р Валентина Ганева-Райчева,

д-р Ваня Иванова, доц. д-р Наталия Рашкова и доц. д-р Георги Митринов, които в своите работки са представили поминъка на българите в Тракия, тяхното народно облекло, календарните им обичаи и жилищната архитектура, говорното богатство на българите от Южна Тракия, Странджа и Родопите, словесното им фолклорно творчество чрез приказната и неприказна проза, фолклорната музикална култура, изтъкнати записвачи и учени етномузиколози, музикални изпълнители, читалища към съществуващите тракийски дружества, песенните и танцови фолклорни състави, чрез които тракийци съхраняват и разпространяват богатото фолклорно наследство, и участват в Национални и Регионални тракийски фолклорни събори, по време на които предават традиции, ценности и уроци по родолюбие на младите хора.

Енциклопедия „Тра-

кия“ беше определена като уникално издание, чрез което са реализирани мечтите на много поколения тракийци, работили в Тракийската организация и Тракийския научен институт.

Продължава на 8-а стр.

ВРЕМЕ ЗА АБОНАМЕНТ 2025 г.

Ако не сме ви разочаровали и вярвате, че „ТРАКИЯ“ е Вашият вестник, във всяка пощенска станция или в офисите на ДОБИ ПРЕС може да се абонирате.

Цената на 1 бр. е: 1 лв.

Стойността на годишен абонамент за 24 бр. е: 24.00 лв.

КАТАЛОЖНИЯТ НОМЕР НА В. „ТРАКИЯ“ Е 759.

Тракийската кауза заслужава Вашата подкрепа.

Два пъти в месеца очаквайте в. „ТРАКИЯ“

СЪДЪРЖАТЕЛНИ ЩРИХИ ВЪРХУ СБОРНИКА „ИЗВЕСТИЯ“ НА ТРАКИЙСКИЯ НАУЧЕН ИНСТИТУТ – ФИЛИАЛ ВАРНА, ТОМ IV, ВАРНА, СЛАВЕНА, 2024 Г.

ДОЦ. Д-Р ДИМИТЪР МАРИНОВ

Продължение от миналия брой

По численост първо място държи българската народност. До 1860 г. тук нямало нищо българско народно: нямало ни училище, ни черква, нито община и нито езикът се говорел. Всичките българи били почти забравили езика и народността си, та говорели гръцки у дома се и се срамували да се казват българи, надпреварвали се да се представят по-скоро гърци. Изменили си били и костюма селско-български. Прекръстили били имената си: Стоян на Стефан или Яни; Драган и Русин – на Дройо, Кера – на Кереки, Петкана – Параскева, и с една реч – мразели, гонели и ненавиждали всичко, що е българско. Тукашната българщина от ден на ден гаснела и чезнела, до гдето е достигнала да се представя само от селското население, и то не вред, и тук там по краищата, от градските.

И тук, както в цяла Тракия и даже в най-българските градове и села, българщината се възродила едва преди 20 години (през втората половина на XIX в. – бел. авт.). Преди това време тук не е имало нищо българско. Знаело се, че има българи, но тези българи, подобно на албанците, не са знаели, че и те са народ и те си имат писмен език и книги и че най-сетне и те са били някога народ самостоятелен, народ с история, книжна и политически самостоятелен живот и като такъв ще трябва да са сега и за в бъдеще.

Първ по-важен и деятелен апостол на националното възраждане бил Негово Блаженство – първ български екзарх Антим I. Негов ученик бил лозенградчанинът Яни Рододарович. Той се учил в Цариград във фенерското българско училище и през 1867/68 г. се завърнал в родния си град и отворил първото българско училище в Кюпек малан в къщата на богатия българин Тодор Търновалията, родом от Малко Търново, и отворил първата българска книгопродавница. Чрез деятелността си в това първо българско в училище в града Рододарович заслужено носил името възродител и първ български учител в Лозенград. Той имал за другар и помощник Георги Калудов, впоследствие свещеник и един от първите видни и деятелни работници за националното българско възраждане в града и околността. Впоследствие в ръкописа се обяснява за възникването и функционирането и на други български училища в града.

По същата логика били създадени и трите български черкви тук (по имената на махалите в Лозенград, населени с българи – бел. авт.): Куленската „Св. Никола“, Каракашката „Св. Атанас“ и Кюпекаленската „Св. Спиридон“.

По език българското население на Лозенградска околия се разделяло на три категории:

- а/ българи, говорещи български;
- б/ българи, говорещи гръцки;
- в/ българи, говорещи турски.

Чрез приведените примери от ръкописа на Ст. Шивачев ние, читателите, получаваме важни сведения за заселванията и демографската обстановка в града. Добиваме точна представа за ролята и значението училищното и църковното дело в Лозенград за исторически справедливото възраждане на българщината в разглежданото краище.

Третата по ред статия е със заглавие „Съвременното българско етническо присъствие в Гърция. Християни, българи по произход,

в Западна Тракия“. Неин автор е **варненският изследовател Румен Иванов**. Изследването е изключително важно от гледна точка на българознанието, защото засяга теми за присъствие за съвременна българщина в Западна Тракия, които са оскъдно разглеждани до този момент в българската наука.

Тук се посочва, че повратна точка в българската история на Западна Тракия се превръщат подписаният на 27 ноември 1919 г. Ньойски мирен договор и последвалото предаване на областта от силите на Антантата на Гърция на 24 май 1920 г. На 19 септември 1924 г. е подписан протокол за уреждане на малцинствените проблеми между България и Гърция, повече известен в историографията като „Калфов – Политис“. Документът подsigурява на хартия националните и културните права на българското малцинство в Гърция и на гръцкото малцинство в България. На практика обаче този протокол, след като Гърция изконсумира ползата от подписването му, не е ратифициран от гръцкия парламент и никога не влиза в сила. На базата на този протокол става „доброволното“ изселване на българите от Западна Тракия и Егейска Македония.

Р. Иванов обективно твърди, че в българската историография и общественост се приема априори, че след изпълнението на спогодбата „Моллов – Кафандарис“ през 1927 г. в Западна Тракия на практика не остават българи християни или са толкова малко, че след края на Втората световна война, последните остатъци от тях напускат областта с изтеглящите се български войски.

Авторът смята, че всъщност истината е по-различна. Използва солидни аргументи в полза на твърдението си, като например, че гръцкият историк Ламброс Балциотис, сам изследвал малцинствата в Гърция през 90-те години на XX в., пише, че малка част от българоезичното население на Западна Тракия, което не е присъединено към Екзархията, остава (като патриаршисти) и не подлежи на размяна на „гръцко-българско население“ по спогодбата „Моллов – Кафандарис“. Към него се присъединяват семейства от българоезични села от днешна България или дори от Източна Тракия, които като патриаршисти се заселват в Гърция. Най-важните такива населени пунктове според Балциотис са Еникьой (Ставрополис), Яськьой (Ясмос), Башибей (Кипи) и Кадькьой (Дикая). Налице е пълно прикриване на езиковото разнообразие и отчетливо и интензивно преминаване към гръцкия език.

Пак по гръцки данни през 1930 г. в Западна Тракия живеят гръкоезични местни жители християни гърци, гръкоезични християни каракачани номади, гръкоезични християни – бежанци от Източна и Северна Тракия, гръкоезични християни – бежанци от Понт, славяноезични гърци християни, славяноезични мюсюлмани помаци, славяноезични трака-трука християни от Североизточна Мала Азия, българоезични християни патриаршисти, турскоезични християни гърци, турскоезични християни – бежанци от Кападокия, турскоезични християни – бежанци гагаузи от Източна и Северна Тракия, говорещи турски език турци мюсюлмани, албаноезични християни арванити – бежанци от Източна Тракия, цигани хрис-

тияни и мюсюлмани, арменоезични християни арменци, французи, италианци и немци католици, както и испаноговорящи евреи. Както виждаме, споделя авторът, българското по произход население е разделено от гръцките автори на няколко категории.

Не без основание Р. Иванов твърди, че за днешните български управници и общественост официално и окончателно в Гърция (и в частност в Западна Тракия) не живеят българи (освен новата емиграция след 1990 г.). Приема се пораженски и неоснователно, че населението от български произход е окончателно разменено с междудържавните спогодби от началото и средата на миналия век, че са уредени и имотните въпроси и реално като държава ние нямаме вече нищо там.

Статистиката, обаче, „говори“ други неща. Авторът съобщава, позовавайки се на авторитетни библиографски източници, че населението от български произход в Западна Тракия, може да се подели на няколко групи. Помациите там (българите мюсюлмани) са минимум 40 000 души. За периода 1920–1940 г. те са се удвоили. От тогава понастоящем също са се удвоили. Отделно има и една друга група лица, недостатъчно или почти неизследвани от българската историография. Със сигурност в периода 1913–1923 г. от Източна Тракия в Гърция се изселват около 260 000 души, част от тях са настанени в Западна Тракия след 1921 г. В гръцки източници се твърди, че от гърците в Източна Тракия в началото на XX в. 10% имат за майчин език различен от гръцкия. Гонатас в доклад, съставен през 1907 г., посочва, че от общо 1 030 000 жители в провинция Адрианополис 510 000 са мюсюлмани, 365 000 гърци, 110 000 българи, 45 000 евреи, арменци и други националности. Според горния доклад 10% от гърците не са с роден език гръцкия, а именно 14 100 души са българофони. По оценка на Псалтис от 1919 г., когато вече основното българско население от Източна Тракия е избито или емигрирало в България: в Гърция има 10 000 „гърци“ българофони, 10 880 албанофони, 612 семейства (приблизително 3000 души) туркофони. Част от кариотите от Тополовградско също са заселени в Западна Тракия. Константин Иречек отбелязва, че кариотите били триезичници и говорели еднакво лошо както български, така и турски и гръцки език. Те пеели български песни. Български били и техните обичаи. През 1924 г., за да се спази договорът „Моллов – Кафандарис“, кариотите са обявени за гръцко малцинство в България и почти всички са изселени в Гърция.

Когато говорим за наличие на българи патриаршисти в Западна Тракия, няма как пропуснем темата за т.нар. българи – етнографска група Трака-Трука или рокациди. Тази група българи произхожда от Мала Азия, най-вече от голямото село Къздервент, разположено между Бурса и Адапазарь. Езиковите изследвания потвърждават в случая устната традиция за по-далечен произход от Македония. В Западна Тракия те се заселват в няколко селища на окръг Родопи. Първото съобщение за тази етнографска група на българския народ е при Тодор Симовски, историк от Република Северна Македония, който пише, че зборували на мешан славяно-турски език от типа на: *кай бихти църната кокошка*; *доктор гилди, нищо не кажа*. Идват в Гърция

по силата на Лозанската конвенция. Езикът е доста добре запазен, дори и сред младите.

Има и малка част староседелци българи (кореняци), които след спогодбата „Моллов – Кафандарис“ остават в Гърция като патриаршисти покрай гърците, върху които поради липса на българска власт не е имало въздействия по посока българщината, или отделни български семейства от бивши екзархийски села, избрали да не се изселват, декларирали гръцка етническа принадлежност впоследствие. Преселниците от Източна Тракия идват основно от следните селища: Доганджа, Долукьой, Ескиполос, Петра, Яна, Долукьой, Махмуткьой, Хавса, Варница, Чифликкьой, Доганджа християни, Харала-Гюнью, Исьорен, Чонгара, Пенек, Аслан и др.

И след това, позовавайки се на богат библиографичен и изворов материал доминиращо от XX век, Р. Иванов представя статии за различни селища, групирани по общини, с българско етническо присъствие в Западна Тракия. Един от водещите приноси на изследването е, че авторът осветлява въпроси, свързани най-вече с преселническите процеси, етническата картина и езиковата ситуация, които са специфични за всяко едно от разглежданите населени места с присъстващо в тях българско население. Това са следните селища: в община Гюмюрджина (Комотини) – Кър-Чифлик (Егирос), Кючуккьой (Козмио), Ортаки (Месохори), Еникьой (Неа Калисти), Хаджи Омурлу (Родитис), Козлукьой (Кариция), Горно Курджали (Лике); община Марония – Караагач (Диони), Евренкьой (Евренос), Хаджимустафакьой (Амфиям), Егридере (Калитея), Каракурджали (Кровили), Шапчи (Сапес), Арсакио, Чадърли (Стрими), Каибкьой (Хамилон), Хаджилар (Проскинтес), Къзлар (Кизари), Черибашкьой (Протато), Кушлани (Ксилагани); община Яськьой (Ясмос) – Булаткьой (Асоматис), Сусуркьой (Состис); община Александруполис (Дедеагач): Кърка (Кирки), Урумджик (Дорискос), Гемиджикьой (Гемисти), Балькьой (Мелиа), Мерхамли (Пеплос), Лъджакьой (Лутрос), Башибей (Кипи), Шаинлар (Антя), Бейкьой (Аристино), Макри; община Димотика (Димотихо): Мандра, Салткьой, Карабейли, Карабунар, Булгаркьой, Инджекьой (Инджес), Акбунар, Къзълджикьой, Евгенико, Савра, Полям; община Софлу (Суфли) – Чамкьой (Дая), Сейменли (Филактион), Бидикли (Тихеро), Малък Дервент (Микра Деро); община Орестиада (Кумчифтлии), Чаушкьой (Зони), Комарли (Комара), Ахъркьой (Неа Виса), Караагач (Фтелеа), Салтъкли (Валтос), Симавна (Амовуно), Кадькьой (Дикая), Дюдукчи Йеникьой (Неохори), Емирли (Кавили), Кулакли (Арзос), Мараш (Марасия), Каблешково (Туриом), Халваджи (Хелидона), Куюнли (Криос), Епчели (Канадас), Кабаюк (Хиндрас), Бюлдюркьой (Пали), Енджекьой (Лепти), Татаркьой (Стерна), Неос Пиргос, Сарьяр (Терапио), Клейсо, Иной като предградие на гр. Неа Орестиада; община Ксанти – Еникьой (Ставрополи), Болуистра (Авдира, Енидже (Енисеа), Коюнкьой (Кимерия), Нухули (Олвион), Гьонелер (Гиона), Кара-Пазар (Пезула), Сенетчикьой (Сунион), Козалар-чифлиги (Пигадия), Ксанти.

Продължение на 3-а стр.

СЪДЪРЖАТЕЛНИ ЦРИХИ ВЪРХУ СБОРНИКА „ИЗВЕСТИЯ“ ...

Продължава от 2-а стр.

В заключение авторът обобщава, че с настоящата статия е положено началото в разкриване на един малко изследван въпрос – наличието на българи по произход, различни от помаците, в днешна Западна Тракия.

Четвъртата по ред статия е озаглавена „Тракийските българи и селищата им през погледа на английския изследовател Р. Уолш“. Неин автор е бесарабският български журналист и изследовател Афанасий Гайдаржи. Първоначално авторът дава биографични сведения за английския дипломат с ирландски корени Робърт Уолш, чиято книга със заглавие „Пътуване из Турция от Константинопол до Англия през Виена“ разглежда тук. Посочва, че българският историк Симеон Табаков пише, че „англичанинът Уолш (Walsh, ирландец) е пътувал през Турция в навечерието на Дибичовия поход (1827–1829)“. В книгата личи благосклонното отношение на Уолш към тукашните жители, които „повечето са българи“.

За изследователя особен интерес в книгата представлява, разбира се, българският ѝ аспект. Според А. Гайдаржи имаме основание да приемем, че тази книга на Р. Уолш е първият писмен публичен източник, в който се дава жива картина от живота на българското село Девлет-Агач в Тракия, а и на другите села.

Отново се цитира С. Табаков, според когото: „Уолш е бил доктор по право и член на Ирландската академия, пътувал е като член от свитата на лорд Странфорд. Трудът му, писан на английски, е преведен и на немски... Той нарича всички българи „селяни“ – нещо обяснимо, защото в Турция само мохамеданите са имали право на гражданство в политически смисъл – останалите са били рая. Уолш е същият, за когото споменува Титоров в своите записки за бесарабските българи, че не можал да намери никъде труда му...“.

Авторът споделя, че трудът на Р. Уолш бил добре познат на украинския учен и приятел на българите Юрий Венелин, както и на бесарабския български учен Иван Грек.

Още в началото Р. Уолш отбелязва: „...страната, през която възнамерявах да пътувам, носи много любопитни спомени, свързани както с древността, така и с съвременността. Пътят, който ще опиша, е същият, който е извървял Дарий в своята паметна кампания срещу скитите преди две хиляди и триста години...“. Възхищавайки се на първичността на заобикалящата го природа, в същото време той отбелязва нейните характеристики: „... тези диви страни, през които европейците рядко пътуват, все още са много малко познати ...“.

Описвайки народите от Балканския регион, повествователят поставя специален акцент върху разликата между манталитета на турците и българите, за което периодично дава характерни примери. При пътуването си през балканските провинции на Османската империя, Уолш контрастно представя турците като груби, невъзпитани и неценящи човешкия живот, а българите като гостоприемни, отзивчиви и приветливи, макар и необразовани. Особено при представяне на ситуации, случили се преди 200 години, в селищата с българи като: Кърклисе (Лозенград), Ериклер, Девлет-Агач, Факия, Русокастро, Бени, Лопеница и Бизант, Уолш представя пасторални картини от селската действителност, като не крие обичта и уважението си към представителите на българския народ, които навсякъде любезно приемат него и спътниците му като знатни гости, изявявайки топло гостоприемство и показвайки самобитните си традиции и обичаи.

След като завършва тази лична обиколка из българските села, Уолш въвежда читате-

ля в древната история на българите, като и в това проявява открита симпатия към тях.

А. Гайдаржи силно се впечатлява от това, че Уолш характеризира българите като народ, мирно усвояващ свободни земи, благодарение на изключителното им трудолюбие и постоянство в това. Не е трудно да си представим какво друго би написал той за българите, след като е посетил Бесарабия 20 години по-късно и видял степта на Буджак след превръщането ѝ в цивилизована земя!

И веднага след това откриваме едно прекрасно и трогателно признание от страна на автора Гайдаржи в научен аспект, според когото, ако говорим за научноизследователска литература в нашето време – ХХ – началото на ХХІ в. – това са стотици научни изследвания и десетки книги за историята на отделни български села в Бесарабия и Таврия: Бабата, Голям Буялък, Малък Буялък, Бурджу, Главан, Гюлмян, Заднаевока, Ивановка, Калчево, Камчик, Катаржино, Копаран, Суворово, Тараклия, Твърдица, Терновка, Чийшия, Чушмелия и др. Заедно със специализираната литература, белетристика и поезия, списания и вестници, издавани в Украйна и Молдова, това е нашата БЪЛГАРИАДА. Разказът на Р. Уолш с право заема водещо място в нея.

Продължава разсъжденията си по посока на това, че особено забележителни в този контекст са книгите на Жорже Косиков „Имиграцията в Бразилия: бесарабски българи и гагаузи“, 2014 г. и „Имиграцията в Бразилия и Уругвай: бесарабски българи и гагаузи“, 2021 г. Техният автор, който е все още жив потомък на бесарабските преселници в Бразилия, създава своя поема за един български труженик на земята. Налага се изводът, че бразилските емисари, в търсене на работна ръка, не са намерили по цялото земно кълбо друг такъв народ, който така идеално да отговаря на всичките им условия – мирен, трудолюбив, без лоши навици – каквито са „бесарабците“, както ги нарича и г-н Гайдаржи, в чието число включва не само българи, но и украинци, руснаци и молдовци.

В книгата на Р. Уолш силно впечатлява не само детайлното описание на нравите и облеклото на българите и турците, но и гледната точка на чужденеца за употребата на българския език по онова време. Езикът, на който говорят, няма ни най-малко сходство с езика на турците, евреите и арменците, с които са непрестанно. Те го донасят със себе си от Сарматия и това е славянският диалект, който прилича на руския език повече от всички останали. След като се установили в тези страни, те приели християнската вяра и оттогава са членове на гръцката църква, те се подчиняват на гръцкия патриарх в Константинопол, който им назначава епископи. Дори в малкото училища, създадени в градовете, всички учебни книги са гръцки, въпреки че този език изобщо не се използва сред народа: в резултат от това те са практически неграмотни. Езикът, на който говорят, никога не е бил включен в граматичните правила.

Авторът още споделя, че в тази кратка **Ода за българите** Р. Уолш ги възпява в целия им блясък: в труда и бита, обичаите и културата, морала и вярата, като същевременно проявява съчувствие към ограничените възможности за просвета и духовно развитие.

В края на писанието си А. Гайдаржи прави запомнящото се заключение, че книгата на Р. Уолш съдържа пророчески редове, които звучат като присъда за Османската империя. Възхищавайки се на огромното пространство на земята, плодородието на почвата, изобилието от предмети, произведени от нея, великолепните градове и много села в нея, на Р. Уолш му се сторило: „Виждам спящ лъв, който трябва само да се събуди и направи едва едно движение, за да

смаже враговете си“.

Първият от отзивите в настоящия сборник е с надслов „Съдържателни акценти в първи том на сборника „Бележити тракийци, свързани с Варненския край“, Варна, „Славена“, 2023 г., с автор **проф. Маринела Грудева**.

Авторката правдиво твърди, привеждайки солидни аргументи, че сборникът със статии „Бележити тракийци, свързани с Варненския край“, т. 1, може да бъде определен като изключителна историческа и научноизследователска ценност, тъй като се явява носител на полезна информация за живота и приноса на известни и по-малко известни личности с тракийски произход, допринесли за развитието и просперитета на гр. Варна, Варненския край и на страната ни като цяло.

Първата личност, чиято съдбова биография е избрана за начало на сборника от статии, е Петър Драгулев. Статията е под авторството на проф. д.ист.н. Светлозар Елджеров, член на ТНИ – София.

В статията се отбелязва, че превратностите на времето, които съвсем естествено дават отражение върху идейните позиции на много от членовете на дружество „Странджа“, в чието създаване участва П. Драгулев, не успяват да променят отношението му към тракийския въпрос. Като изключителен се откроява приносът на Петър Драгулев по поставянето на Одринска Тракия редом с Македония в националноосвободителното движение, насочено към въоръжена борба и подготовка за масово повсеместно въстание. Откроява се и приносът на Драгулев, свързан с развитието на периодичния печат във Варна и в други градове на страната, главно чрез неговата активна журналистическа и издателската дейност.

Втората статия в сборника е под авторството на доц. д-р Стоян Райчевски – виден български учен, който ни запознава с историята на иконом Константин Дъновски – тракийски българин, заслужил деятел за възраждането на българите във Варненско. Стоян Райчевски посочва, че Константин Дъновски е първият български свещеник във Варна и първият, който отслужва и първата редовна служба в новоучредената българска църква в града. Открито е и един от съществени приноси на Дъновски, свързан с поставяне началото на Варненската църковно-училищна община, на която през 1866 г. той става и председател.

Третата статия в сборника ни запознава подробно с живота и делото на трима българи – опълченци от Одринско, свързани трайно с гр. Варна. Неин автор е Симеон Кулиш – научен секретар на ТНИ – филиал Варна, който е историк, изследовател и активен общественик.

Първият от тях е Димитър Георгиев Узун, вторият опълченец е Иван Бойчев Иванов, а третият опълченец се казва Иван Стоянов Баев. И тримата с тракийски корени.

Авторско участие в сборника отбелязва и Борислав Дряновски – дългогодишен директор на Държавния архив – Варна, историк, учен, изследовател, писател, човек със значим принос в обществения и културния живот на града. Неговата статия е посветена на тракийци, участници в Народното събрание, с акцент върху дейността на Яков Геров, представител на Варненски окръг. В своята статия авторът представя и коментира факти, свързани с организирането и формирането на държавната и местната структура на управление на Княжество България от страна на императора комисар, след като Русия урежда чрез международни договори и пълен консенсус между Великите сили формата на управление на България.

Следващата статия е посветена на организирането на Дамски комитет във Варна и на Тракийски женски съюз в страната в периода 1929–1933 г. Неин автор е Марин Ма-

ринов – младши експерт в Държавния архив – Варна, дирекция „Регионален държавен архив“ при Държавната агенция „Архиви“. Авторът разкрива интересни факти, свързани с началото на създаването на Дамски комитет към дружество „Тракия“, който е локализиран във Варна. Споменава се името и на първата жена – член на варненското дружество „Тракия“ – Олимпия Михайлова, чийто пример привлича масово жените тракийки в съществуващите тогава организации.

Адвокатът Николай Илчев, който е и докторант в Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“, ни поднася в своята статия интересна информация за видния революционер, общественик и предприемач Петър Енчев, чиито живот и дело според него отразяват целия бурен кипеж на обществено-политическата дейност на народа и страната ни.

На легендарната Маруся Тодорова и връзката ѝ с Тракия като потомка на тракийски българи е посветена следващата статия в сборника под авторството на проф. д-р Геновева Михова. Според авторката тракийският корен на Маруся Тодорова идва от дядо ѝ по бащина линия, който е роден и живял в Лозенградско. В статията се разкрива трудният път, през който преминава професионалното израстване на една достойна жена, тръгнала от тъкачка и достигнала до поста ръководител на текстилно предприятие.

Особен интерес представлява информацията за личния архив на Маруся Тодорова, сполучливо определен от авторката като своеобразно национално богатство.

Последната по ред статия в сборника е на Валерий Д. Пошаров – художник, галерист, изследовател на българските пластични изкуства. Тя е посветена на живота и творчеството на Стоимен Стоилов, тракийски българин по бащина линия – едно безспорно и утвърдено име в съвременните пластични изкуства у нас и по света. Проф. М. Грудева обобщава, че включените в сборника статии отговарят на критериите за научност и достоверност на представената информация. Написани са на ясен и разбираем език. Обстоятелство, което дава възможност за разширяване спектъра на аудиторията за неговото популяризиране.

Следващият по ред текст е озаглавен „Отзив за книгата на Румен Иванов „Българското етническо присъствие в Западна Тракия и Одринско“, Плевен, „Еделвайс“, 2023, 364 с., с табл.“ с автор **доц. д-р Димитър Маринов**.

Книгата на Румен Иванов разширява хронологическите граници на периода ХІХ – ХХІ в. и географските такива на територията – Одринско (Източна Тракия и Западна Тракия) и Беломорието, което включва и Егейска Македония. Авторът се позовава на основните източници за географията и историята на Тракия през елинистичния и римския период, разглежда и някои съвременни теории за произхода на траките, които променят традиционните ни представи за тях.

Посочва се, че и в този свой труд, както и в предходни свои книги, Р. Иванов дава ценни сведения за т.нар. пилигримия на българските селищни имена (това са „пътуващи“ селищни имена, илюстриращи езиково и исторически достоверно разселването на българите както на Балканския полуостров, така и извън неговите предели – бел. Д.М.), например – с. Пишман в Малгарско и селище със същото име в Софлийско. Откриват се и много други примери в този план.

Специално внимание в книгата заслужава и нещо изключително важно за характера и особеностите на българския етнос в изследваната територия. Това е въпросът за присъствието на етнографската група на българския народ „одрински гагаузи“.

Продължава в следващия брой

ТРАКИЙСКИ ХОР „ЯНИ ПОПОВ“, ИВАЙЛОВГРАД ОТПРАЗНУВА 60-ГОДИШЕН ЮБИЛЕЙ

На 1 ноември 2024 г., в Деня на народните будители Тракийски хор „Яни Попов“, гр. Ивайловград, с художествен ръководител Любка Димитрова, отпразнува 60-годишен юбилей. В зала „Ивайло Балабанов“ на читалище „Пробуда 1914“ хористите изпълниха част от богатия си репертоар, който спечели заслужените аплодисменти на публиката.

Гости на събитието бяха: Диана Овчарова – кмет на Община Ивайловград, Богдана Богданова – председател на Общинския съвет, Светла Моллова, зам. - кмет, Кирил Сарджев, член на ЦР и ВК на СТДБ и председател на Тракийско дружество „Георги Сапунаров“, гр. Хасково, Цанко Атанасов, член на ЦР и ВК на СТДБ и председател на Тракийско дружество „Одринска епопея“, Стара Загора, Тодор Каваков, член на ВК на СТДБ и председател на Тракийско дружество „Капитан Петко Войвода“, Димитровград, Михаил Димитров, член на ВК на СТДБ и председател на Тракийско дружество в гр. Любимец, Константин Попов, правнук на Войводата Яни Попов и много тракийци от цялата страна.

Беше поднесен поздравителен адрес от председателя на СТДБ Красимир Премиянов. В програмата участваха известният странджански певец Лазар Налбантов, вокална група „Иглика“ към читалище „Никола Вапцаров“ в Маджарово с ръководител Стефан Милев. Залата аплодира вълнуващите песни за двамата тракийски войводи Димитър Маджаров и Руси Славов, за загиналите деца на бежанци през злокобната 1913 г. Автор на музиката и текста е Стефан Милев.

Пред публиката се представиха и фолклорни изпълнители от Свиленград и Бургас.

Изпълненията на хора са част от програми, чествания и тържества, организирани в Ивайловград и областта, и на национално ниво от Съюза на тракийските дружества в България. Тракийските фолклорни песни са изключително национално богатство, което Тракийски хор „Яни Попов“ съхранява и предава на подрастващите поколения.

СЪЮЗ НА ТРАКИЙСКИТЕ ДРУЖЕСТВА В БЪЛГАРИЯ

1000 София
ул. „Стефан Караван“ № 7А

е-mail: stdb_sofia@abv.bg
тел.: +359 2 987 48 96; тел./факс: +359 2 987 57 53

ДО
ЛЮБКА ДИМИТРОВА
РЪКОВОДИТЕЛ НА ХОР „ЯНИ ПОПОВ“
ГР. ИВАЙЛОВГРАД

ПОЗДРАВИТЕЛЕН АДРЕС

ОТ
СЪЮЗА НА ТРАКИЙСКИТЕ ДРУЖЕСТВА В БЪЛГАРИЯ

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ДИМИТРОВА,
УВАЖАЕМИ ХОРИСТИ,

Позволете ми от свое име и от името на Съюза на тракийските дружества в България да Ви поздравя с 60-годишния юбилей на Тракийски хор „Яни Попов“. Вие сте сред ярките личности на българския музикален фолклор, орисани от съдбата да заплелявате публиката с прекрасни песни и да омайвате с тяхното очарование. Годици наред със забележителен талант популяризирате тракийската песен, с което гарантирате безсмъртието на тракийския фолклор.

Вашият юбилей е празник за всеки тракиец, за всеки българин, който е слушал изпълненията ви.

Пожелавам на талантливата и неуморна госпожа Димитрова, на целия ви сплотен екип здраве, нови творчески успехи и да продължите да ни радвате с Вашите прекрасни изпълнения!

С УВАЖЕНИЕ,
КРАСИМИР ПРЕМИЯНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА СТДБ

[Handwritten signature]

ГРАНДИОЗЕН КОНЦЕРТ – СПЕКТАКЪЛ В БУРГАС, ПОСВЕТЕН НА 180 ГОДИНИ ОТ РОЖДЕНИЕТО НА КАПИТАН ПЕТКО ВОЙВОДА

На 9 ноември 2024 г., Тракийско дружество „Странджа“ – Бургас, Съюз на тракийските дружества в България, Община Бургас и Община Малко Търново организираха концерт – спектакъл, посветен на 180 години от рождението на Капитан Петко войвода. На грандиозния спектакъл в зала Зрителна на Военния клуб присъстваха Стефан Колев – председател на ТД „Странджа“, гр. Бургас, Илиан Янчев – кмет на Община Малко Търново, представители на Община Бургас, тракийци и родолюбиви българи.

В словото си председателят на ТД „Странджа“ Стефан Колев подчерта, че организирането на концерти и мероприятия, посветени на Капитан Петко войвода, е традиция, чрез която тракийци изразяват своето уважение към неговата памет като патрон на Тракийската организация. Той изрази гордостта си от това, че има честта да е председател на тракийско дружество, което е част от Съюза на тракийските дружества в България, и заедно съхраняват паметта на предците си.

Трогателно слово произнесе и Илиан Янчев – кмет на Община Малко Търново.

Председателят на СТДБ Красимир Преманов не присъства по уважителни причини, но изпрати сърдечни поздравии към ръководството на бургаското тракийско дружество, към

ръководствата на Общините в Бургас и Малко Търново, Военния клуб в морския град, към всички тракийци, към участниците и гостите на концерта.

В празничния спектакъл участваха странджански певци Лазар Налбантов, Ирена Станкова, оркестър „Жарава“ с ръководител Петко Янгъзов, Фолклорен клуб „Настроение“ от гр. Малко Търново, Гайдарски състав от СУ „Добри Чинтулов“ в гр. Бургас, Танцова формация с ръководител Камелия Гамартиева при ТД „Яни Попов“, гр. Созопол, млади таланти от Несебър и др. Изключително приятна бе излявата на сцената на млади хора, които показаха на публиката своя талант и любов към тракийския фолклор.

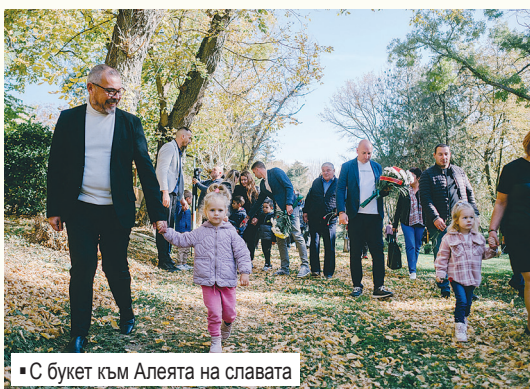
През последните години концертите, посветени на бележити личности и годишнини от тракийската история, организирани от ТД „Странджа“ и СТДБ, с подкрепата на Община Бургас, се утвърждават трайно в културния календар на морския град. Те оставят трайна емоционална следа в съзнанието на гости и участници, стимулират интереса на младото поколение към тракийското фолклорното богатство, дават възможност за сплотяване на тракийци като общност, за съхраняване на тяхната родовата памет и на българщината.

ГОРДИ И ПРИЗНАТЕЛНИ

Тракийци с Пламен Петров-зам. кмет на община „Тунджа“

С букет към Алеята на славата

МАРИНКА ВАСИЛЕВА, ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ТД „КАПИТАН ПЕТКО ВОЙВОДА“, ГЕНЕРАЛ ИНЗОВО

Продължават мероприятията на Тракийско дружество „Капитан Петко войвода“, посветени на 180 г. от рождението на Войводата. На 1 ноември в китния парк на село Генерал Инзово бе открита тържествено „Алея на славата“ от кмета на община „Тунджа“ г-н Станчо Ставрев. Този проект беше спечелен от НЧ „Н.Й. Вапцаров – 1926“. Сред имената на великите синове на България е и името на Капитан Петко войвода. Тракийци отдадоха почит и поднесоха цветя пред ликовите на своите героин-будители, а децата от група „Пингвини“ сърцато рецитираха стихчета за героите.

100 ГОДИНИ ТРАКИЙСКО МЛАДЕЖКО ДВИЖЕНИЕ

ПОГЛЕД КЪМ ИСТОРИЯТА НА ТРАКИЙСКОТО МЛАДЕЖКО ДРУЖЕСТВО В СТАРА ЗАГОРА

ИВАНКА МЕЧЕВА

Преди около две години си отиде последният свидетел на дейността на Тракийско младежко дружество „Одринска крепост“ в Стара Загора. Това беше Мария Антонова, дъщеря на Иван Антонов, възстановител на тракийската организация в Стара Загора след Балканската и Първата световна война.

В моето съзнание това беше „леля Мария“, въпреки че никога не си позволих да се отнасям към нея така фамилиарно. С Мария Антонова се запознах по телефона при подготовката на книгата на Петра Мечева „Тракия не ще забравим“. Тя ми даде много сведения за баща си – високоинтелигентен, владеещ няколко езика, написал учебник по български език за деца от Одрин, които той обучаваше.

Постепенно разговорите с Мария Антонова зачестиха и след излизане на посочената книга. Последният ни разговор беше няколко месеца преди тя да почине. Този разговор беше различен. Тя започна да разказва за работата на младежкото дружество. Говореше бързо, задъхано, с много подробности за места и хора. Като, че ли усещаше, че няма време и бързаше да каже всичко, което помни. Съжалявам, че не записах този разговор на телефона си. Повече не се чуехме.

Младежкото тракийско дружество в Стара Загора, член на което беше Мария Антонова още от детска възраст, се създава на 25 януари 1925 г. С бежанските вълни в града идват много деца, които към 2025 г. вече са младежи. Те помнят своите родни места, като млади хора вярват в правдата и са сигурни, че ще се завърнат отново в Тракия. Тези млади хора се приобщават към възстановеното тракийско дружество в Стара Загора и са едни от най-активните му членове.

На Учредителния конгрес на Тракийския младежки съюз (ТМС), проведен в гр. Пловдив от 17–20 август 1924 г., от Стара Загора като делегат присъства Петър Филипов. След конгреса започва работа по учредяване на младежко дружество в Стара Загора. Младежите имат силна подкрепа от Иван Антонов, чийто трима сина са сред най-активните.

На 25 януари 1925 г. в Стара Загора се провежда учредително събрание на тракийско младежко благотворително културно-просветно дружество „Одринска крепост“. На събранието се посочва, че младежкото дружество ще е от 37 члена при неговото учредяване. За председател е избран Петър Филипов, за подпредседател Спирос Попов, за секретар касиер Коста Киров. Избира се и контролна комисия, включваща Димитър Попов, Еню Димитров и Никола Петров.

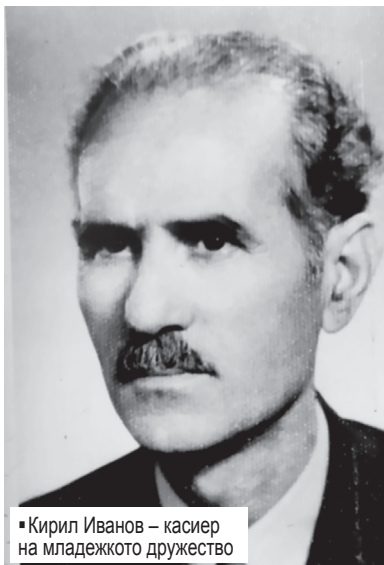
Дейността на дружеството започва с провеждане на изяви за сплотяване на младежите – излети, вечеринки, увеселения. Едновременно с това младите хора започват да организират увеселения и за гражданите с цел набиране на

■ Ангел Христов – футболист, убит при акция през 1934 г.

■ Георги Антонов – секретар на групата до 1933 и треньора на футболния клуб

■ Кирил Иванов – касиер на младежкото дружество

■ Никола Петров – секретар на младежкото дружество в Стара Загора до 1945 г.

средства за да могат да създадат своя база. В края на 1925 г. младежите се сдобиват с клуб на ул. „Балакчийска“ в града.

Старозагорски делегати участват в Първия редовен конгрес на ТМС, проведен през м. октомври 1925 г. в гр. Хасково. След конгреса и след подписване на Ангорския договор младежкото дружество „Одринска крепост“ провежда събрание за запознаване с решенията на конгреса и приемане на действия срещу несправедливия договор. Започва създаване на квартални комисии, които да издирват млади тракийци и да ги приобщат към младежкото дружество и към общата кауза. Много скоро младежкото дружество се увеличава с нови членове и ста-

■ Честване на 50-годишнината на футболен клуб Тракойска слава

ва 42 души. Младежите започват да организират протестни изяви против Ангорския договор. Целта е да се запознае обществеността с техните справедливи искания. Младежите организират голям протестен митинг, на който говори председателят на младежкото дружество Яни Владиславов. На митинга говори и Иван Антонов, който предлага на младежите да приемат резолюция против Ангорския договор. Предложен е и текст на резолюцията, която е приета от митинга.

След митинга православен свещеник освещава знамето на младежкото дружество в Стара Загора. Младежите са поздравени от председателят на Върховния младежки комитет Н. Певтичев.

Постепенно дейността на дружеството се разширява. Младежите създават театрална труппа.

Започва гостуване на младите тракийци по близките села и градове с постановките „Кървава пепел“, „Нещастна фамилия“, „Потурчила се“ и др.

Към младежкото дружество се създава спортно дружество „Бежанец“. Председател на дружеството е Никола Петров. В центъра на спортната дейност е футболният отбор „Тракийска слава“. Отборът няма топки, няма спортни екипи, но младите хора имат дух на победители. Треньор на отбора е Георги Антонов, брат на Мария Антонова. Момчетата тренират с парцалени топки. Екипите им се шият от съпругата на Иван Антонов. Отборът укрепва и започва да печели мач след мач. Най-радостно за младите футболисти е, че те

Започва гостуване на младите тракийци по близките села и градове с постановките „Кървава пепел“, „Нещастна фамилия“, „Потурчила се“ и др.

За мястото и ролята на футболния отбор свидетелства и факта, че през 1976 г., съвместно с ОС на БСФС (Окръжен съвет на Българския съюз за физкултура и спорт) се организира голямо, запомнящо се общоградско честване на петдесетгодишнината на футболен клуб

■ Младежка конференция, посветена на 160 г. от рождението на Капитан Петко войвода

„Тракийска слава“.

Постепенно дружеството нараства на 60 души. Младежите активно работят за съхраняване на тракийския дух и за борба срещу несправедливата международна политика. Младежкото дружество се включва в разяснителната работа по оземляване на тракийци, изнасят реферати, участват в коледарските чествания. След тези силни години дружеството започва постепенно да забавя темпото на работа. Към 1929 г. то е намалело на 31 души.

Въпреки финансовите затруднения, младежкото дружество води редовен организационен живот. На събранието през 1929 г. за председател е избран Тодор Димитров, а за секретар Кирил Иванов.

През 1931 г. в Стара Загора се провежда конгрес на ТМС. На конгреса се отделя ляво крило в младежкия съюз. В Стара Загора това ляво крило е създадено още през 1929 г. и негов ръководител е младежкият лидер Никола Петков. Това ляво крило организира различни акции. При такава акция в квартал „Акарджа“ на 09 април 1934 г. е убит един от членовете на футболния клуб – Ангел Христов Георгиев, роден в с. Оглуша, Одринска Тракия.

След преврата през 1934 г., независимо от забраните, младежкото дружество продължава работата си, макар и в намален състав. През 1937 г. за председател е избран Атанас Василев, бежанец от с. Османли, Одринска Тракия. За тези години си спомняше и Мария Антонова. Сбирките на младежите са се провеждали в техния дом. Там е взето решение, по предложение на Атанас Василев, да се

изпрати писмо-резолюция до българското правителство с молба да се разреши провеждане на конгрес на ТМС.

С началото на Втората световна война младежкото дружество преустановява дейността си.

Веднага след промените през 1944 г., на 10 октомври 1944 г. (датата е по моя спомен от разговора ми с Мария Антонова) се провежда събрание за възстановяване на тракийската организация в Стара Загора и веднага след това събрание се възстановява и младежкото дружество. За председател на тракийската организация е избран Никола Петров, един от лидерите на младежкото дружество, който оказва голяма помощ и на младежите. Младежите започват акция за набиране на помощи за нашите войници на фронта – плетат ръкавици, чорапи, вълнени елечета. Едновременно с това възстановяват драматичната труппа, с която обикалят селата и агитират за помощи за войниците.

След войната започват изяви за разясняване на несправедливостите спрямо бежанците от Беломорска Тракия.

Към 1947 година Мария Антонова напуска гр. Стара Загора за да продължи образованието си. Не можа да ми каже кога младежкото дружество е престанало да съществува.

Като силно изявени председатели на тракийската организация в Стара Загора през годините след 1944 г. се утвърждават младежките лидери Никола Петков и Кирил Иванов. С много усилия те успяват да изградят добра материална база на дружеството, която след възстановяването ѝ по съдебен път, се ползва и в момента.

Младежкото дружество се възстановява по идея на председателя на тракийското дружество Петра Мечева на 28 март 1995 г. първоначално като младежки клуб с ръководство Дарина Байчева и Емил Караманджуков. Дейността на младежкия клуб започва с провеждане на срещи с живите ветерани на тракийското движение, които са участвали в младежкото дружество от 1925 г.

Продължава на 8-а стр.

ПРЕДСТАВЯНЕ НА НОВАТА КНИГА НА ГЕОРГИ ЧАТАЛБАШЕВ В КУЛТУРЕН КЛУБ „ТРАКИЯ“

ИСКРА ЧЕРНЕВА

На 5 ноември в салона на Културен клуб „Тракия“ бе представена последната книга на известния писател Георги Чаталбашев „Албум с чужди снимки“. Събитието бе организирано от издателство „Захарий Стоянов“ с подкрепата на СТДБ. Разказите, включени в творбата, са кратки романтични етюди, поднесени на читателя с много деликатност и белетристично майсторство. Книгата ще бъде представена и в Смолян, откъдето родом е писателят, в Девин и в родопския край. На читателски интерес се радват и другите произведения на Чаталбашев, сред които се открояват „Резерват за грешници“, „Светът на живите“ – за нея той получава наградата на Съюза на българските писатели

(СБП). „Албум с чужди снимки“ ще напусне пределите на България и ще бъде изложена на XXVI международен панаир на книгата в Санто Доминго, столицата на Доминиканската република.

Произведението на Георги Чаталбашев бе представено от акад. Иван Гранитски – директор на издателство „Захарий Стоянов“ и член на ВК на СТДБ, писателя Христо Славов, Боян Ангелов – председател на СБП, и поетесата Надя Попова – гл. редактор на в. „Словото днес“ и член на УС на СБП. Сред гостите бяха още Евгени Кирилов – бивш евродепутат и член на ВК на СТДБ, както и братът на Тодор Коруев – Васил Коруев.

Книгата е издадена от издателство „Захарий Стоянов“ и е налична в книжарница „Тракия“.

Честито!

Централното ръководство на Съюза на тракийските дружества в България и редакционната колегия на вестник „Тракия“ честити на рождениците на Съюза през месец декември:

Димитър Антонов – с. Аврен	8 декември 1950 г.
Людмила Хаджиева – Пловдив.....	9 декември 1961 г.
Димитринка Смолева – София	13 декември 1935 г.
Стоян Матушев – Сливен.....	15 декември 1937 г.
Мария Алексиева – Средец.....	19 декември 1948 г.
Величко Пачилов – София	20 декември 1930 г.
Мария Йорданова – София	21 декември 1941 г.
Иван Гранитски – София.....	24 декември 1953 г.
Стефка Петрова – с. Ахелой	24 декември 1948 г.
Симеон Василев – София	27 декември 1961 г.

СЪЮЗ НА ТРАКИЙСКИТЕ ДРУЖЕСТВА В БЪЛГАРИЯ1000 София
ул. „Стефан Караджа“ № 7Аe-mail: stdb_sofia@abv.bg
тел.: +359 2 987 48 96; тел./факс: +359 2 987 57 53

ДО
ТРАКИЙСКО ДРУЖЕСТВО
„СТРАНДЖА“ – гр. БУРГАС

ДО
УЧАСТНИЦИТЕ И ОРГАНИЗАТОРИТЕ
НА КОНЦЕРТА,
ПОСВЕТЕН НА 180-ГОДИШНИНАТА
ОТ РОЖДЕНИЕТО
НА КАПИТАН ПЕТКО ВОЙВОДА

УВАЖАЕМИ ТРАКИЙЦИ, УВАЖАЕМИ УЧАСТНИЦИ И
ОРГАНИЗАТОРИ НА КОНЦЕРТА,

От името на ръководството на Съюза на тракийските дружества в България, на Тракийския научен институт и многобройните ни членове поднасям сърдечното ни приветствие и благодарност към организаторите и участниците в концерта-спектакъл, посветен на 180-годишнината от рождението на нашия патрон, предания патриот и смел войвода и борец за национално освобождение и обединение на Отечеството ни Капитан Петко войвода. Тази прекрасна инициатива доказва, че делото му не е забравено, че живее в сърцата на тракийци и на всички българи и непрестанно ни напомня, че трябва да пазим и достойно да служим на неговия и на предците ни завет за една мирна и просперираща България.

Позволете ми да изразя и нашата почит и благодарност към Стойко Василев за неговия принос за съхранение и разпространение на тракийското фолклорно наследство и отстояване на тракийската кауза.

Пожелавам на всички вас нови успехи в благородната ви родолюбива дейност за съхраняване на историческата памет, богатата духовност и традиции на нашия народ!

С УВАЖЕНИЕ,
КРАСИМИР ПРЕМЯНОВ,
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА СТДБ

ТРАКИЯ – Орган на Съюза на тракийските дружества в България – София 1000, ул. „Стефан Караджа“ 7А, тел.: 02/987 48 96

Абонирайте се!Каталожен
номер**759**

Издава: Върховният комитет

Редакционна колегия: Главен редактор д-р Ваня ИВАНОВА, чл.-кор. на БАН проф. Васил ПРОДАНОВ,
чл. кор. на БАН Иван ГРАНИТСКИ, д-р Динко СТРАНКИ, Мария БОЖКОВА, Хубен СТЕФАНОВ;
Тодор КОРУЕВ Дизайн: Мария БУДЕВА; e-mail: stdb_sofia@abv.bg, факс: 02/987 57 53БАНКОВА СМЕТКА
СТДБ (за вестника)IBAN: BG34STSA93000001682816 BIC: STSABGSGF
Банка ДСК ЕАД, клон 1, ул. „Княз Ал. Батенберг“ – София 1000КОРЕСПОНДЕНТИ: Димитринка СМОЛЕВА (София) 0886 746 044; Христо ХРИСТОВ (Варна) Недка ГОСПОДИНОВА (Перник) 076/60 13 67;
Радостина ПРАМАТАРОВА (Средец); Стефан МИЛЕВ (Маджарово); Веска ЛАМБОВА (Шумен) 0877 71 85 03; Светла ЧЕРНОГОРОВА (Сливен); Донка ДИМОВА (Карнобат)
Златка МИХАЙЛОВА и Анета ГЕОРГИЕВА (Хасково) 0894 044 420; Мария ИВАНОВА (Ямбол) Светлана ПЕЕВА и Валя ГЕОРГИЕВА (Поморие); Недка ОНОВА (Крумовград).

Изпращайте текстове не по-дълги от 4 стандартни машинописни страници (1800 знака).

100 ГОДИНИ ТРАКИЙСКО МЛАДЕЖКО...

■ Полагане на клетва от новоприети членове на младежкото дружество. Ани Котева

Продължава от 6-а стр.

Те предават щафетата на младите тракийци. Младежите организират за пръв път честване на Деня на детето тракийче на 1 юни. Изявената актриса от театъра на Стара Загора Иванка Антонова, първа братовчедка на Мария Антонова, им разказва като приказка за родните места на техните баби и дядовци в Тракия. Организира се идването на тракийския Дядо Коледа.

С времето дейността на клуба се разширява и клубът се променя в младежко дружество. В своята работа младежите имат активната помощ на дейния председател на тракийското дружество в лицето на Петра Мечева. С нейна помощ се изгражда младежка студентска секция към Тракийския университет. В секцията се включват и студенти бесарабски българи.

През 2000 г. младежите про-

веждат тържествено събрание, на което за патрон на младежкото дружество е избран Капитан Петко войвода. Заражда се традиция приемането на нови членове на младежкото дружество да става пред паметника на героя и пред тракийското знаме. Към момента тази традиция е преустановена.

Изгражда се младежко дружество и в близкото село Хрищени. След избиране на Петра Мечева за общински съветник във всички комисии към Общинския съвет са включени младежи тракийци.

Младежкото дружество се включва в организирането в Стара Загора на национална младежка викторина „Какво знаем за Одринската епопея“ с участници от Ста-

ра Загора, Хасково, Свиленград, Пловдив и др. Председател на журито е проф. Стайко Трифонов.

На 15 декември 2001 г. в гр. Стара Загора се провежда XI конгрес на ТМС, на който за председател е избран Цанко Атанасов. Следва провеждане на Национална младежка кръгла маса „Тракийската организация и стратегията ѝ през XXI век“ с научен ръководител д-р Костадин Карамитрев.

През годините се провеждат младежки конференции: „Капитан Петко войвода в съзнанието на българския народ“, „Участие на град Стара Загора в Балканската война“. Провежда се младежки автопоход в Източни Родопи, гр. Ивайловград, посещава се вил-

■ Тракийска Коледа

„Армира“.

Започва ежегодно провеждане на Национален младежки поход до

тракийското светилище „Мегалит – Вратата на Богинята“ край с. Бузовград. С времето тази проява се преустановява.

Постепенно дейността на тракийското младежко дружество затихва. Не съществува секцията към Тракийския университет. Сега в Тракийското дружество в Стара Загора се водят членовете на младежка възраст, но дейността им се ограничава с участие в дейностите на дружеството – поклонението на Илиева нива, с оказване на помощ при организиране на Националния фолклорен тракийски събор „Богородична стъпка“. Няма ярки, запомнящи се самостоятелни изяви на младежкото дружество.

Младежкото тракийско движение в Стара Загора има своята богата история. То е дало своя дял в защита на тракийската кауза през годините, в много по-тежки условия от днешните. Би трябвало и днес младежкото тракийско дружество да работи по-активно. Това го дължи на нашите предци, които са работили всеотдайно в защита на тракийската кауза.

■ Младежи от дружеството на Илиева нива

ПРЕДСТАВЯНЕ В СТАРА ЗАГОРА НА...

Продължава от 1-а стр.

Беше подчертано, че тя се отличава от други академични енциклопедии, които обясняват фактите телеграфно и със съкращения - подход, който авторите на Енциклопедия „Тракия“ са се опитали да избегнат, и са се постарали тя да бъде написана на увлекателен книжовен и достъпен за читателите език, основавайки се на архиви и документални свидетелства. По съдържание и фак-

тология изданието отговаря на критериите за научност и по това прилича на други енциклопедии.

Специално внимание беше отделено на превода на том I на английски език, който е изпратен до чуждестранни библиотеки, до посолствата на европейските държави и до страните членки на Съвета за сигурност на ООН. Провеждането, издаването и разпространението на английски език, благодарение на далновидността на ръководството на СТДБ и персонално на председателя Красимир Премянов, е сериозно постижение. Защото на практика това издание е достъпно до 2 милиарда души по света, говорещи английски език, като за 375 милиона от тях той е роден. Целта е истината за геноцида над тракийските българи да достигне до учените, политици те, дипломатите и световната общественост с надежда, че той ще бъде осъден, и за да се припомни, че тракийският проблем, който повече от 100 години чака своето решение, има и международни измерения.

В края на промоцията д-р Иванова подчерта, че със своето богатство от информация Енциклопедия „Тракия“ представлява интерес за читателите.

Доказателство за това е, факта че първоначалният безплатен тираж, предназначен за Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“, за депозитарните библиотеки в страната и чужбина, за държавни институции и посолства, за тракийските дружества в страната, е изчерпан. Наложило се е допълнително допечатване на т. I и II.

За достойнствата на Енциклопедия „Тракия“ говори и Иванка Мечева - съпредседател на ТЖС при СТДБ. Тя акцентира на огромното количество информация, която може да се почерпи за хилядите тракийски българи, прогонени чрез етническо прочистване от домовете им, които въпреки това са съхранили своята човечност чрез завещаното от предците им – „Да не забравят, но да не отмъщават“. Госпожа Мечева изрази убеждение, че всеки тракиец трябва да притежава изданието в своята библиотека.

Том II от Енциклопедията беше дарен на библиотеката към ТД „Одринска епопея“, Стара Загора и на библиотека „Захарий Княжевски“, която гостоприемно отвори вратите си за представянето на изданието.